

Jarosław Dobkowski

Przejście na spadkobiercę uprawnień przedsiębiorcy w przedmiocie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych

---

Civitas et Lex nr 4 (8), 33-42

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ADMINISTRACJA / SCIENCE OF ADMINISTRATION

JAROSŁAW DOBKOWSKI

PRZEJŚCIE NA SPADKOBIERCĘ UPRAWNIĘŃ PRZEDSIĘBIORCY W PRZEDMIOCIE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W ZAKRESIE OPRÓŻNIANIA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I TRANSPORTU NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH

1. Uwagi ogólne

Jednym z problemów o charakterze administracyjnoprawnym, spotykanym w praktyce obrotu gospodarczego, jest możliwość korzystania przez osoby, które odziedziczyły spadek z uprawnień wynikających z wydanych zmarłemu aktów administracyjnych, w tym w szczególności z udzielonych przedsiębiorcy prowadzącemu jako osoba fizyczna we własnym imieniu działalność gospodarczą zezwoleń na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych¹.

Wiąże się to poniekąd z ogólną możliwością kontynuowania działalności gospodarczej zmarłego przedsiębiorcy, a co za tym idzie – nierzadko dalszego ruchu zakładu pracy i utrzymania dotychczasowego stanu zatrudnienia oraz niezakłóconego gospodarczo funkcjonowania przedsiębiorstwa w znaczeniu biznesowym. W tym kontekście pojawia się zagadnienie ogólniejsze: dziedziczenia w firmach rodzinnych i przekazywania interesu z pokolenia na pokolenie, choć naturalna sukcesja w tego typu jednostkach jest zazwyczaj procesem wieloletnim². Z przyczyn obiektywnych nie może to być jedynie przejaw dobrej praktyki gospodarczej. Ostatnie zmiany legislacyjne w Polsce są prowadzone m.in. w duchu wsparcia firm zarządzanych przez rodziny przez zapewnienie ciągłości ich działania.

Nie jest to jednak istotne *novum*, bo wiele współczesnych państw wspiera rozwój *family business*, tworząc uwarunkowania prawne do zrealizowania planowej sukcesji (*business exit planning*), zwłaszcza w przypadku podmiotów

JAROSŁAW DOBKOWSKI, dr hab. nauk prawnych (specjalność: prawo administracyjne), Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Instytut Prawa i Administracji; e-mail: jarkos@tlen.pl

¹ Por. art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1399, z późn. zm.

² Szerzej zob. C.E. Aronoff, S. L. Mc Clure, J. L. Ward, *Sukcesja w firmach rodzinnych*, Kraków 2012, *passim*.

gospodarczych, kwalifikowanych prawnie i gospodarczo jako mali przedsiębiorcy lub mikroprzedsiębiorcy (choć ma to swoje odniesienia również do dużych korporacji). Także Unia Europejska od lat podejmuje wiele inicjatyw na rzecz firm rodzinnych (*Policy in favour of business succession, Support for business succession*)³. Działania te koncentrują się na usuwaniu barier w dokonywaniu zmian sukcesyjnych, ponieważ jednym z założeń unijnej polityki w zakresie transferu własności przedsiębiorstw pozostaje uproszczenie omawianych przekształceń pod względem administracyjnoprawnym. Powyższe uwagi ukazują nie tylko tło poruszonego tematu, ale powinny mieć bezpośrednie odniesienia w procesie interpretacji określonych przepisów prawa. Wiązą się z prokonstytucyjną wykładnią ustaw w zakresie wolności działalności gospodarczej z art. 20 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.⁴ oraz deklarowaną w art. 21 ust. 1 ustawy zasadniczej ochroną prawa dziedziczenia.

Poruszona kwestia jest także doniosła pod względem teoretycznym, gdyż wiąże się z dopuszczalnością sukcesji w prawie administracyjnym oraz z zakresem przedmiotowym ewentualnego następstwa prawnego w tego typu sprawach⁵. W prawie administracyjnym nie obowiązuje bowiem zasada ogólnego następstwa prawnego⁶. Dopuszczalna sukcesja praw z aktu administracyjnego stanowi także bliżej nierozpoznany i niespetyfikowany naukowo wyjątek od zasady trwałości decyzji ostatecznych. Istotny pozostaje zatem aspekt doktrynalny.

2. Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej jako składnik przedsiębiorstwa

W świetle dyspozycji art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej⁷ przedsiębiorcą w rozumieniu tych przepisów jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zgodnie zaś z treścią art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób

---

³ Szerzej zob. K. Wach, *An Empirical Investigation into the EU Policy in Favour of Business Succession among Polish Family Firms*, „Horyzonty Polityki” 2013, Vol. 4, Nr 9, s. 107n.; tenże, *Polityka Unii Europejskiej w zakresie sukcesji przedsiębiorstw*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie”, nr 866/2011, s. 107 n.; tenże, *Support for Business Succession in the European Union*, „Cracow University of Economics Discussion Papers”, nr 6(7)/2010, wydanie elektroniczne; A. Surdej, K. Wach, *Przedsiębiorstwa rodzinne wobec wyzwań sukcesji*, Warszawa 2010, passim.

⁴ Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.

⁵ Por. E. Szczygłowska, *Sukcesja uprawnień i obowiązków administracyjnych*, Warszawa 2009, s. 139n.

⁶ T. Woś, *Moc wiążąca aktów administracyjnych w czasie*, Warszawa 1978, s. 163.

⁷ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 584, z późn. zm.

zorganizowany i ciągle. Przepis art. 43¹ Kodeksu cywilnego⁸ na potrzeby prawa prywatnego rozszerza pojęcie przedsiębiorcy w ten sposób, że jest nim osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1 Kodeksu cywilnego, prowadząca we własnym imieniu nie tylko działalność gospodarczą, ale i zawodową.

Nie zmienia to faktu, że mieniem wykorzystywanym do prowadzenia działalności gospodarczej jest przedsiębiorstwo. Zgodnie z treścią art. 55¹ Kodeksu cywilnego przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej, obejmującym w szczególności: 1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa); 2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości; 3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych; 4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne; 5) koncesje, licencje i zezwolenia; 6) patenty i inne prawa własności przemysłowej; 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne; 8) tajemnice przedsiębiorstwa; 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Kodeks cywilny nie definiuje pojęcia „zezwoenie”. Należy zatem odnotować, że pojęcie to zostało wprowadzone doń ustawą z 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw⁹. Omawianą ustawą zmieniono także przepisy prawa gospodarczego, a zatem zakres pojęcia „zezwoenie” na gruncie Kodeksu cywilnego nie ma jakiegos swoistego znaczenia. Kodeks cywilny odsyła do określenia tego pojęcia występującego w przepisach prawa gospodarczego¹⁰. Na gruncie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej zezwoenie jest decyzją administracyjną przyznającą uprawnienie do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie, o którym mowa w jej art. 75.

Zezwoenie jest zatem formą reglamentacji wykonywania działalności gospodarczej ściśle określonego rodzaju. Jest ono przy tym instytucją prawa administracyjnego i dotyczy indywidualnego uprawnienia przyznawanego na podstawie przepisów prawa publicznego. W odróżnieniu od koncesji – z uwagi na konstytucyjną zasadę wolności działalności gospodarczej – ma charakter deklaratoryjny. W swej istocie stwierdza spełnienie przesłanek do uchylenia ustawowego zakazu prowadzenia określonego rodzaju działalności gospodarczej, uprzednio prewencyjnie ograniczonej ustawowo. Pod względem istoty przypomina dawne tzw. pozwolenia policyjne.

⁸ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 121, z późn. zm.

⁹ Dz. U. Nr 49, poz. 408.

¹⁰ Por. M. J. Zięba, J. N. Wróbel, *Możliwość kontynuowania działalności gospodarczej zmarłego przedsiębiorcy przez jego spadkobierców w świetle nowelizacji KC oraz KSH*, cz. I, „Monitor Prawniczy”, nr 23/2012, wydanie elektroniczne; tychże, *Możliwość kontynuowania działalności gospodarczej zmarłego przedsiębiorcy przez jego spadkobierców w świetle nowelizacji KC oraz KSH*, cz. II, „Monitor Prawniczy”, nr 23/2012, wydanie elektroniczne.

W kontekście cywilistycznym zezwolenie na wykonywanie przez przedsiębiorcę określonego rodzaju działalności gospodarczej jawi się jako swoiste prawo majątkowe o niewymiernej wartości.

3. Charakter uprawnień z zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej

Określone powyżej przedsiębiorstwo lub jego poszczególne składniki mogą być przedmiotem czynności prawnych, co wyraźnie dopuszcza art. 55² Kodeksu cywilnego, chyba że przepisy prawa stoją temu wyraźnie na przeszkodzie (zabraniają przenoszenia na inne osoby) albo z treści czynności wynika coś innego¹¹.

Regulacje prawa handlowego przewidują szczegółowe – ale nie szczególne – rozwiązania prawne. Dla przykładu art. 494 § 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych¹² stanowi, że na spółkę przejmującą albo spółkę nowo zawiązaną przechodzą z dniem połączenia w szczególności zezwolenia, koncesje oraz ulgi, które zostały przyznane spółce przejmowanej albo którejkolwiek ze spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji lub ulgi stanowi inaczej, a art. 531 § 2 Kodeksu spółek handlowych zawiera dyspozycję, zgodnie z którą na spółkę przejmującą lub spółkę nowo zawiązaną powstałą w związku z podziałem przechodzą z dniem podziału bądź z dniem wydzielenia w szczególności zezwolenia, koncesje oraz ulgi, pozostające w związku z przydzielonymi jej w planie podziału składnikami majątku spółki dzielonej, a które zostały przyznane spółce dzielonej, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji lub ulgi stanowi inaczej, albo art. 553 § 2 Kodeksu spółek handlowych, w świetle którego spółka przekształcona pozostaje podmiotem w szczególności zezwoleń, koncesji oraz ulg, które zostały przyznane spółce przed jej przekształceniem, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji albo ulgi stanowi inaczej¹³.

W sferze prawa administracyjnego gospodarczego (publicznego prawa gospodarczego) jako przykład można podać przepis art. 13a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, który stanowi, że przedsiębiorca będący osobą

¹¹ W perspektywie historycznej – zob. S. Dudzik, *Zbycie przedsiębiorstwa a sukcesja praw i obowiązków wynikających z aktów administracyjnych*, „Państwo i Prawo”, nr 7–8/1994, s. 39n.

¹² Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1030, z późn. zm.

¹³ Por. E. Skorczyńska, *Sukcesja publiczno-prawna w procesie łączenia się spółek na tle pojęcia następstwa prawnego w prawie administracyjnym*, „Prawo Spółek”, nr 11/2003, passim; M. J. Nowak, Z. Olech, *Regulacja sukcesji administracyjnoprawnej w kodeksie spółek handlowych*, „Przegląd Prawa Handlowego”, nr 1/2008, s. 39n.; A. Gut, *Zasada trwałości decyzji administracyjnych a sukcesja praw i obowiązków z nich wynikających w świetle Kodeksu spółek handlowych*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie”, nr 657/2004, s. 31n.; A. Mariański, *Sukcesja praw i obowiązków publicznoprawnych - rozważania na tle art. 494 § 2 i 5 k.s.h. - polemika*, „Przegląd Prawa Handlowego”, nr 9/2003, s. 49n.

fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą może być przekształcony w spółkę kapitałową na zasadach określonych w przepisach Kodeksu spółek handlowych.

Podane egzemplifikacje dobitnie świadczą o tym, że uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej, na której wykonywanie wymagane jest uzyskanie zezwolenia, mają charakter przenoszalny (przechodni) i zbywalny. Tylko dla porządku należy odnotować, że nie ujęto tu licencji, gdyż zasadniczo jest to akt reglamentacji działalności gospodarczej stanowiący ograniczenie w jej podjęciu, a nie wykonywaniu (prowadzeniu).

Uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej, na której wykonywanie wymagane jest uzyskanie zezwolenia, stanowią także kategorię praw dziedzicznych. Następstwo prawne tego typu ma swoje źródło w art. 922 § 1, z którego wynika, że prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób, stosownie do przepisów o spadkach. Przepisy określające pojęcie przedsiębiorstwa zawarte są bowiem w tytule III Księgi pierwszej Kodeksu cywilnego zatytułowanym *Mienie*.

Ponadto, zgodnie z art. 981¹ § 2 Kodeksu cywilnego, przedmiot zapisu windykacyjnego może być m.in. przedsiębiorstwo. Intencja ustawodawcy wprowadzającego tę instytucję była jasna. Jej celem było, aby oznaczona osoba nabyła przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku, czyli już z chwilą śmierci spadkodawcy¹⁴.

4. Specyfika następstwa prawnego w przypadku śmierci uprawnionego w prawie administracyjnym

Cechą charakterystyczną *successio mortis causa* jest to, że przejście praw i obowiązków odbywa się pod tytułem ogólnym. Innymi słowy, następca prawny wstępuje w prawa i obowiązki dotychczasowego podmiotu.

Ma to swoje odniesienia w prawie administracyjnym, zwłaszcza w przepisach proceduralnych. Ustawa z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego¹⁵ swoimi unormowaniami wyraźnie rozróżnia dwie zgoła odmienne konsekwencje śmierci strony w trakcie procedowania sprawy. W przypadku praw zbywalnych i dziedzicznych śmierć strony nie będzie powodowała podjęcia decyzji o umorzeniu postępowania, ale jedynie ewentualnie wydanie postanowienia o zawieszeniu postępowania. Zgodnie z art. 97 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w razie śmierci strony lub jednej ze stron, jeżeli wezwanie spadkobierców zmarłej strony do udziału w postępowaniu nie jest możliwe i nie

---

¹⁴ Por. A. Wróblewska-Kazakin, *Aspekty prawne sukcesji majątku w firmach rodzinnych*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2013, t. XIV, z. 6, cz. I, s. 95n.; P. Rataj, P. Szewczyk, *Plan sukcesji w firmach rodzinnych – wprowadzenie do problematyki prawnej i zapisu windykacyjnego*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2012, t. XIII, z. 8, s. 341n.

¹⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267, z późn. zm.

zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30 § 5, a postępowanie nie podlega umorzeniu jako bezprzedmiotowe (art. 105 Kodeksu postępowania administracyjnego), organ administracji publicznej zawiesza postępowanie. Ponadto Kodeks postępowania administracyjnego nie zna instytucji dopuszczenia do udziału w postępowaniu następców prawnych. Stosownie do art. 30 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących praw dziedzicznych w razie śmierci strony w toku postępowania na miejsce dotychczasowej strony wstępują jej następcy prawni¹⁶.

Ustawodawstwo polskie zna mechanizm przeniesienia praw z aktu administracyjnego w drodze odrębnej decyzji o przeniesieniu uprawnienia. Przykładem jest przepis art. 13 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym¹⁷, który w rozważanym tu zakresie stanowi, że organ, który udzielił zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego, przenosi – w drodze decyzji administracyjnej – uprawnienia z niego wynikające w razie śmierci osoby fizycznej posiadającej zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego i wstąpienia na jej miejsce spadkobiercy.

Jeśli jednak nie ma w porządku prawnym takiego szczegółowego rozwiązania, wówczas zachodzi pytanie o możliwość sukcesji. Jestem zdania, że w odniesieniu do zezwoleń na prowadzenie określonego rodzaju działalności gospodarczej w aspekcie materialnoprawnym w miejsce dotychczasowej strony wstępują jej następcy prawni¹⁸, chyba że decyzja o udzieleniu zezwolenia stanowi inaczej.

Dlatego też nowe określenie adresata decyzji nie odbywa się poprzez zmianę decyzji w trybie art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, mimo że wstępujący w prawa z dotychczasowej decyzji administracyjnej będzie posiadał interes prawny w rozumieniu art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Nie ma też takiej praktycznej potrzeby, albowiem beneficjent może w obrocie prawnym posługiwać się zezwoleniem wydanym na rzecz spadkodawcy z dołączonym stosownym zaświadczeniem, potwierdzającym aktualny stan faktyczny i prawny pod względem podmiotowym. Zaświadczenie nie jest przy tym aktem administracyjnym, ale w swej istocie dokumentem urzędowym wydanym według stanu na dzień jego wystawienia. Choć w tym przypadku przepis prawa nie wymaga urzędowego potwierdzenia określonych wyżej faktów lub stanu prawnego, to jednak osoba zainteresowana będzie mogła ubiegać się o zaświadczenie ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego, o czym jest mowa w art. 217 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego. W tym kontekście należy jeszcze przypomnieć, że odmowa wydania zaświadczenia bądź zaświadczenia o treści żądanej przez osobę ubiegającą się o nie następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie

---

¹⁶ Por. A. Matan, G. Łaszczycza, *Następstwo procesowe w ogólnym postępowaniu administracyjnym*, „Państwo i Prawo”, z. 5/2000, s. 49n.

¹⁷ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1414, z późn. zm.

¹⁸ Por. A. Matan, *Następstwo (sukcesja) z mocy prawa w materialnym prawie administracyjnym*, „Casus”, nr 50/2008, s. 19n.

(art. 219 Kodeksu postępowania administracyjnego), a po wyczerpaniu tego środka zaskarżenia przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

Ma to również uzasadnienie historyczne. Należy przypomnieć, że w świetle ustawy z 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła¹⁹, rzemiosło mogło być wykonywane przez osobę fizyczną posiadającą odpowiednie uprawnienie wydane przez właściwy organ administracji państwowej (art. 3 ust. 1). Choć uprawnienie do wykonywania rzemiosła miało charakter w gruncie rzeczy osobisty²⁰, niemniej jednak na podstawie uprawnienia wydanego rzemieślnikowi mogło być ono po jego śmierci nadal wykonywane w ramach określonych w tym uprawnieniu na rachunek spadkobierców pozostających na utrzymaniu rzemieślnika do chwili śmierci, jeżeli są nimi zstępni lub współmałżonek (art. 19 ust. 1).

Już wówczas pojęcie dziedziczenia nie było zatem ograniczone jedynie do sytuacji następstwa w sferze prawa prywatnego. W tę ideę wpisuje się proponowane od lat rozwiązanie zawarte w projekcie przepisów ogólnych prawa administracyjnego²¹. Jego istota sprowadza się do tego, że prawa lub obowiązki o charakterze nieosobistym przechodzą na następców prawnych bez konieczności wydawania odrębnej decyzji administracyjnej na zasadach określonych w przepisach odrębnych, a w przypadku ich braku lub niepełnej regulacji prawnej zasady i tryb ich przejścia ocenia się na podstawie przepisów prawa cywilnego.

5. Warunki przejścia na spadkobiercę uprawnień przedsiębiorcy w przedmiocie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych

Wstępujący w uprawnienia przedsiębiorcy w przedmiocie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych powinien jednak wcześniej pisemnie zawiadomić właściwy organ administracji publicznej o wstąpieniu w prawa i obowiązki nabyte przez zmarłego przedsiębiorcę z zezwolenia, tak aby podmiot ten posiadał aktualną wiedzę w tym zakresie. Organ wydający zezwolenie (wójt, burmistrz lub prezydent miasta) prowadzi także – stosownie do art. 6b ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – w formie elektronicznej ewidencję udzielonych i cofniętych zezwoleń na pro-

---

¹⁹ Dz. U. nr 23 poz. 164, z późn. zm.

²⁰ J. Kremis, *Spadek a niektóre prawa i obowiązki tzw. publicznoprawne*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” No 1152, Prawo CLXXXVI, 1990, s. 174.

²¹ *Projekt ustawy – Przepisy ogólne prawa administracyjnego*, w: *Legislacja administracyjna. Materiały ze Zjazdu Katedr Prawa i Postępowania Administracyjnego (Rowy 10–12 października 1988 r.)*, Gdańsk 1993, s. 258n.; *Projekt ustawy – Przepisy ogólne prawa administracyjnego*, „Przeгляд Legislacyjny” 1997, Nr 1(11), s. 121n.; *Projekt ustawy – Przepisy ogólne prawa administracyjnego*, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VI kadencji, druk nr 3942.

wadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Powyższa ewidencja nie stanowi rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w art. 66 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przez co przedsiębiorca nie jest obowiązany zgłosić zmiany danych wpisanych do rejestru w terminie 14 dni od dnia zajścia zdarzenia, które spowodowało zmianę tych danych. Niemniej, skutkiem wstąpienia przedsiębiorcy w prawa zmarłego przedsiębiorcy w wyniku spadkobrania powinny nastąpić zmiany w ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, choć treść samego zezwolenia pod względem podmiotowym pozostanie niezmienną. Osoba zainteresowana nie ma jednak roszczenia o dokonanie czynności urzędowej, bowiem odmowa wpisania zmian w powyższej ewidencji nie następuje w formie decyzji administracyjnej. Ewidencja zatem nie stanowi tzw. rejestru publicznego. W tym zakresie osoba taka może się starać o uzyskanie wypisu lub wyciągu z ewidencji, który urzędowo potwierdzałby występujący aktualnie stan prawny i faktyczny. Pod względem prawnym wypis lub wyciąg stanowi typ wspomnianego wyżej zaświadczenia.

Nie ma tu też konieczności wydania odrębnej decyzji o przeniesieniu konkretnych praw i obowiązków. W interesie przedsiębiorcy pozostaje zatem złożenie organowi wydającemu zezwolenie stosownej informacji wraz dowodami na poparcie zaistniałej sytuacji prawnej.

Powyższe zdarzenie będzie się wiązało również ze zmianami udostępnianych – na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 9 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty – informacji o podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy, zawierających firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Wszak opróżnianie zbiorników bezodpływowych należy uznać za szczególną formę odbioru odpadów komunalnych.

Trzeba również odnotować, że usunięcie zmarłego przedsiębiorcy z ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych nie następuje w drodze wykonania aktu administracyjnego w przedmiocie skreślenia (wykreślenia) z powyższej ewidencji. Następuje to w formie czynności materialno-technicznej. Wydaje się, że ze względu na ochronę sądową praw nabytych przez spadkobiercę działanie takie powinno stanowić inną czynność z zakresu administracji publicznej dotyczącą uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi²². Takie zakwalifikowanie powyższej czynności daje podstawę do jej zaskarżenia do sądu administracyjnego.

---

²² Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 270, z późn. zm.

Warto zauważyć, że istnieje także specyficzna ścieżka administracyjna. Osoba zainteresowana sukcesją może zwrócić się ze skargą lub podaniem w pozornym celu wydania decyzji stwierdzającej wygaśnięcie zezwolenia jako bezprzedmiotowego w trybie art. 162 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Po wszczęciu postępowania zainteresowany w tym przedmiocie nabywa prawa strony, co daje możliwość w dalszej perspektywie ochrony sądowej i ewentualnego dochodzenia roszczeń cywilnoprawnych przed sądem powszechnym.

Powyższe stanowisko wydaje się być także w pełni uzasadnione z perspektywy celu i systematyki przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zgodnie z jej art. 9 ust. 3 i 4 wygaśnięcie zezwolenia może być jedynie skutkiem upływu terminu, na który zostało ono wydane lub niedopełnienia przez stronę zawartego w nim zastrzeżenia warunku, o którym mowa w art. 162 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego. Jak bowiem inaczej zobowiązać w drodze decyzji zmarłego przedsiębiorcę do wykonania określonych w zezwoleniu obowiązków dotyczących wymagań sanitarnych i ochrony środowiska, o czym wyraźnie stanowi przepis art. 9 ust. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach? Ewentualna decyzja w tym przedmiocie, skierowana do osoby zmarłej, będzie z mocy prawa nieważna, jako wydana z rażącym naruszeniem art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Uprawienie do prowadzenia działalności gospodarczej, na której wykonywanie wymagane jest uzyskanie zezwolenia, może być zatem dziedziczone, ale to nie oznacza, że spadkobierca, który nie spełnia wszystkich wymogów zezwolenia, może z niego skorzystać. W takiej sytuacji zastosowanie ma przepis art. 9 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, określający przesłanki cofnięcia zezwolenia.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej posługuje się także instytucją utraty uprawnień wynikających z zezwolenia oraz utraty przez przedsiębiorcę prawa wykonywania działalności gospodarczej. Dochodzą do tego ogólne kompetencje właściwego organu do weryfikacji decyzji o udzieleniu zezwolenia w związku z kontrolą jej wykonania z art. 162 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.

6. Konkluzja

Reasumując, należy stwierdzić, że uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej wynikające z decyzji o udzieleniu zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy – wobec braku w ich treści stosownych zastrzeżeń – przechodzą na skutek dziedziczenia na spadkobiercę, a do wykonywania przez niego określonej tam działalności gospodarczej nie jest wymagane nowe zezwolenie. Ograniczenia przejścia zezwoleń na inne osoby mogą wynikać jedynie z przepisów ustawowych lub z zawartych w tych zezwoleniach zastrzeżeń.

**THE TRANSITION TO THE HEIR POWERS OF THE ENTREPRENEUR
CONCERNING BUSINESS IN TERMS OF EMPTYING SEPTIC TANKS
AND TRANSPORT OF LIQUID WASTE**

SUMMARY

The subject of the paper is to analyze the possibility of acquisition by the heir of a powers of deceased entrepreneur. Those powers relate to conduct business in terms of emptying septic tanks and transport of liquid waste in the municipality. It was agreed that the powers to conduct business transferred to an heir, in the absence of their content relevant reservations. Then the new authorization is not needed for the conducting the business activity by the heir. In place of the current addressee of the decision enters, by itself, the legal successor.

KEY WORDS: business, permission, succession rights, bequest